

ورود دوباره آقای شهردار به سیاست خارجی؛

نصب بنرهای ضد اشتون در تهران پس از نصب بنرهای «صداقت آمریکایی» در تهران که در آن از مذاکرات هسته‌ای دولت انتقاد شده بود، در بنرهای جدید به دیدارهای غیرسیاسی کاترین اشتون در تهران حمله شده است. از میان همه شهرها و شهرداری‌ها، فقط شهرداری تهران است که در حوزه سیاست، به‌ویژه سیاست خارجی برای خود حق اظهارنظر قائل است. پس از نصب بنرهای «صداقت آمریکایی» در تهران که در آن از مذاکرات هسته‌ای دولت انتقاد شده بود، در بنرهای جدید به دیدارهای غیرسیاسی کاترین اشتون در تهران حمله شده است.

در این بنرها که عنوان «حقوق بشری» دارند، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا با صدام حسین معدوم مقایسه شده است. هدف انتقاد و حمله این بنرها هم دیدارهای موسوم به حقوق بشری اشتون در تهران است. این دیدارها انتقادهای بسیاری را در داخل برانگیخته است. اما به نظر می‌رسد مدیریت شهری، موضع حادثه و صریح‌تری نسبت به این دیدارها گرفته است. زیرا در این بنرها، نیمی از صورت اشتون با نیمی از صورت صدام ترکیب شده است. پایین این بنرها نیز تصاویری از کشته‌های فاجعه حلبچه و شهدای هسته‌ای به چشم می‌خورد.

بنرهایی در بزنگاه سیاست

روزنامه قانون نوشت: دخالت مدیریت شهری تهران در حوزه سیاست خارجی، مسبوق به سابقه است. پیشتر هم در جریان مذاکرات هسته‌ای که در نوع خود بی‌نظیر بود، درست زمانی که طرف ایرانی به دستاوردهایی رسیده بود، بنرهای «صداقت آمریکایی» در شهر تهران نصب شد. نصب این بنرها، با هزینه شهرداری انتقادهای بسیاری را به‌ویژه در دستگاه سیاست خارجی کشور برانگیخت. در نهایت هم شهرداری ناچار شد این بنرها را از شهر جمع کند. اما مسئله اصلی در این بنرها این بود که در آن‌ها، اصل مذاکرات و تلاش‌های دولت زیر سوال رفته بود. در این بنرها، صداقت طرف‌های غربی و شیوه مذاکرات آنها زیر سوال رفته بود. اما مسئله این بود که حتی خود مذاکره‌کنندگان ایرانی نیز هیچگاه

اعلام نکرده بودند که به طرف غربی اطمینان کامل دارند یا اینکه صداقت آنان را مطالبه می‌کنند. از این رو می‌شد این طور عنوان کرد که در این بنرها، نه طرف آمریکایی یا غربی، بلکه طرف ایرانی زیرسوال رفته بود، طرفی که گویا از پیچیدگی و حيله‌گری طرف دیگر میز مذاکره خبر ندارد. برپایه همین قیاس، برخی معتقد بودند که خطاب این بنرها، در نهایت به دولت است. این درحالی است که در قانون یا روندهای اجرایی کشور، شأنی برای مدیریت شهری و شهرداری تعریف نشده بود که در این حوزه‌ها دخالت کند.

طراح کیست؟

گذشته از نصب بنرها که با هزینه شهرداری و از سوی این نهاد صورت می‌گیرد، سوال مهم دیگر این است که طراحی این بنرها براساس چه معیاری صورت می‌گیرد و چه نهادی به طراحان سفارش می‌دهد. «خانه طراحان انقلاب اسلامی» موسسه‌ای به ظاهر غیردولتی و خصوصی است. این موسسه در پایگاه اینترنتی خود اعلام کرده که این بنرها را طراحی می‌کند. باوجود این، اعضا یا فعالان این موسسه حاضر به روشن‌گری بیشتر درباره ارتباط خود با شهرداری یا شأنیست خویش برای طراحی و نصب این بنرها، نیستند. اما برخی اخبار غیررسمی حکایت از آن دارد که این موسسه با برخی از اعضای شورای شهر و مدیران شهری ارتباط دارد. طراحی بنرها و نصب آنها با سفارش این افراد و همکاری شهرداری تهران صورت می‌گیرد. خانه طراحان انقلاب اسلامی، عنوانی پرطمطراق و کلی است و در پایگاه اینترنتی این موسسه، خبر یا بخش معرفی نسبت به اینکه اعضای اصلی آن چه کسانی هستند، وجود ندارد.

سکوت شورای شهر

پس از نصب بنرهای صداقت آمریکایی، برخی از اعضای اصولگرایی شورای شهر از این اقدام شهرداری حمایت کردند. خود مدیران شهرداری، به‌ویژه مدیران سازمان زیباسازی که هرگونه بنری باید با نظر آنان در شهر نصب شود نیز سکوت پیشه کردند. باوجود این، بسیاری از اعضای شورای شهر از هرگونه اظهارنظری درباره این بنرها خودداری کردند. آنان حتی حاضر به پاسخ به این پرسش نبودند که آیا مدیریت شهری حق دارد در سیاست خارجی دخالت یا درباره آن اظهارنظر کند؟ از آن گذشته، آیا به عنوان مثال مخالفان شهرداری تهران نیز این فرصت را دارند تا بنرهای طراحی شده خود را در خیابان‌های شهر نصب کنند؟ سوال دیگر این است که با توجه به حساسیت نصب هرگونه اعلام و بنر در شهر تهران، تأیید نهایی این بنرها از سوی چه بخش‌هایی در شهرداری انجام می‌شود؟ اعضای شورای شهر که اغلب نسبت به برخی از روندهای اجرایی شهرداری موضع انتقادی دارند، حاضر به اظهارنظر در این باره نیستند.

چهارمین مرحله

بنرهای منتسب به کاترین اشتون، چهارمین نوع از این بنرها در شهر تهران است. نخستین آنها پس از سال 88 و با مقایسه اوپاما و شمر بن‌ذی‌الجوشن در تهران نصب شد. پس از آن نوبت به بنرهای صداقت آمریکایی و در سومین مرحله نیز نوبت به بنرهای جمعیتی رسید. در همه این موارد مدیریت شهری از اظهارنظر و شفاف‌سازی در این باره خودداری کرده است. اما مروری بر این روند نشان می‌دهد که مدیریت شهری یا طیف‌هایی از این مدیریت درنظر دارد برای خود سهمی در سیاست خارجی قائل شود. این سهم تاکنون از سوی دولت به رسمیت شناخته نشده است. البته درباره بنرهای مربوط به اشتون، به نظر می‌رسد این بار میان بخش‌های مختلف حاکمیت همراهی بیشتری نسبت به شهرداری و این کار وی وجود داشته باشد. زیرا دیدارهای اشتون انتقادهای بسیاری را برانگیخته است. این درحالی است که برخی از کارشناسان براین باورند که این دیدارها نمی‌توانسته‌است بدون برنامه‌ریزی یا هماهنگی بخش‌هایی از حاکمیت بوده باشد. از این رو، پرسش پایانی این می‌تواند باشد که مدیریت شهری، تا کی می‌خواهد خود را به عنوان یک منتقد سیاست خارجی دولت مطرح کند؟ آیا این اقدامات نوعی تلاش برای ظرفیت‌سازی در حوزه سیاسی، به‌ویژه سیاست خارجی برای مدیریت شهری است؟ پاسخ به این پرسش‌ها تنها با شفاف‌سازی مدیریت شهری روشن خواهد شد.

بیلورد «اشتون» و «صدام» در میدان سپاه تهران

روزنامه شرق نیز در همین باره نوشت: پس از بالا رفتن بیلوردهای «صداقت آمریکایی» حالا نوبت به بیلوردهای احتمالا «صداقت اشتونی» رسیده است. بیلوردهایی که البته مشخص نیست توسط چه ارگان یا نهادی نصب شده و حالا در برخی خیابان‌های پایتخت خودنمایی می‌کند. بیلوردهایی که نیمی از چهره مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا را چسبیده به چهره «صدام حسین»، دیکتاتور معدوم عراق نشان می‌دهد. احتمالا دلیل انتخاب «صدام» که یکی از منفورترین چهره‌ها نزد مردم ایران است در کنار میهمان رسمی هفته اخیر مسوولان ارشد کشور، رساندن پیامی مستقیم به بینندگان این بیلوردهاست.

بیلوردهای «صداقت آمریکایی» در زمان مذاکرات ایران و 1+5 توسط موسسه فرهنگی- هنری «اوج» در برخی شهرهای کشور نصب شد. بیلوردهایی که در آن مذاکره‌کنندگان ایرانی را نشان می‌داد که ساده‌لوح معرفی شده بودند و نمی‌دانستند در مقابل آمریکایی‌های مسلح نشسته‌اند. دیدار سیاستمدار کهنه‌کار انگلیسی با چند فعال «زن» در ایران، واکنش‌های گسترده‌ای در پی داشته است. تا آنجا که گروهی از معترضان روز گذشته جلو سفارت اتریش تجمع کردند. این افراد شعار می‌دادند: «اشتون عامل واشنگتن». همچنین علی لاریجانی، رئیس مجلس دیدار «اشتون» با فعالان زن را «دزدانه» و «زشت» دانسته است. نمایندگان مجلس هم از وزیر اطلاعات خواسته‌اند تا در این باره پاسخگو باشد. آیت‌الله آملی‌لاریجانی، رئیس قوه قضاییه گفته «تماس با برخی فتنه‌گران در سفر اخیر و اظهارنظرهای بعد از این سفر ذهن کجی به نظام بود.» سرتیپ پاسدار مسعود جزایری هم ملاقات «کاترین اشتون» با فعالان زن را به منزله نقض قوانین دیپلماسی و مقدمه‌سازی برای دخالت‌های بعدی دانسته است. به همان اندازه که مراسم استقبال از «کاترین اشتون»، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا توسط مسوولان جمهوری اسلامی ایران گرم برگزار شد، حالا انتقادات از عملکرد او در دیدار فعالان زن در ایران مورد انتقاد قرار گرفته است.

این اولین سفر «کاترین اشتون» از سال 2009 یعنی از زمان روی کار آمدنش به ایران است. «کاترین اشتون» سال آینده دوره کاری‌اش در این پست به پایان می‌رسد. او از فعالان مبارزه با تسلیحات اتمی است. به نظر می‌رسد تلاش او برای پایان دادن به مناقشه ایران و غرب بر سر پرونده هسته‌ای ایران هم بی‌ارتباط با فعالیت‌های گذشته‌اش در این زمینه نباشد. هرچند بازسازی روابط اقتصادی اتحادیه اروپا با

ایران به خصوص در حوزه نفت و گاز هم دلیل مهمی برای تلاش‌های اشتون است. اگرچه دیدار «کاترین اشتون» با مادر ستار بهشتی و نرگس محمدی در سفارت اتریش با اعتراض رسمی مقامات وزارت خارجه ایران روبه‌رو شد اما کمتر کسی گمان می‌کرد تبعات این دیدار تا این حد پرحادثه باشد.